

Серію «Гостросюжетна проза» засновано 2023 року

Дмитро Палій
МРІЇ МЕРТВОГО МЕТЕЛИКА

Художнє оформлення обкладинки, форзаців і зрізів Катерини Лучко
Ілюстрації Сергія Мірчука

Усі права застережено.

Палій, Дмитро.

П14 Мрії мертвого метелика : роман : кн. 2 / Дмитро Палій. — Київ : ВИДАВНИЦТВО РМ, 2025. — 240 с. : іл. — (Серія «Гостросюжетна проза»).

ISBN 978-617-8426-75-0.

ISBN 978-617-8280-28-4 (серія).

Часом здається, що ти — господар свого життя. Та ніколи не знаєш, з ким тебе зведе доля.

Санітар моргу, який бачить мертву серед живих. Письменник, який шукає на львівських вулицях героїнь для збочених сюжетів. Чоловік, який полює на вбивць своєї уявної доньки. Колишній судмедексперт, який втратив усіх, кого любив, але досі прагне зробити цей світ хоч трохи кращим. І дівчина, яка вже не прагне нічого.

Усі вони серед нас. Кожен удає зразкового члена суспільства. Має мрії. І одну з них може здійснити тільки смерть.

УДК 821.161.106-32-93=161.2

© Палій Д. О., текст, 2025

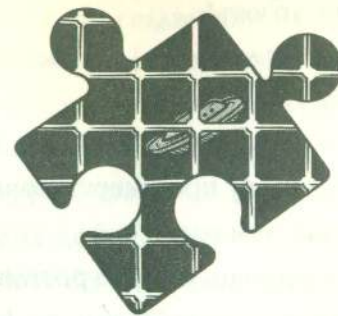
© Лучко К. Р., худ. оформ., 2025

© Мірчук С. В., ілюстрації, 2025

© ТОВ «ВИДАВНИЦТВО РМ», 2025

ISBN 978-617-8426-75-0

ISBN 978-617-8280-28-4 (серія)

— Мій код евакуації — альфа-три-один-чотири! — зриваючи голос, кричав чоловік у ґрати на дверях. — Пароль — Оріон!

— Та годі вже, — роздратовано прозвучало з ліжка позаду. Чорнявий хлопчина, який там лежав, перевернувся з боку на бік, від чого ліжка огидно скрипнуло.

Чоловік сполохано відскочив від дверей, а тоді рясно поплював у долоні, пригладив скуйовджене волосся й витер руки об рожеву футболку.

— Вони не мають права мене тут тримати, — нервово сказав він і тицьнув пальцем собі за плече. — Міжгалактична Коаліція їм цього не подарує.

— Знаю, Астере, знаю, — утомлено відповів хлопець.

— Ану цить, малий! — чоловік шмигнув гнилим паркетом до вікна. — Не називай мого імені вголос! Якщо всі дізнаються, що я космічний агент — місії кінець!

— Та всі тут і так знають, — хлопець опустил ноги на підлогу й узув гумові капці.

— Точно! — хрипко прошепотів Астер, нишком визираючи в затягнуте металевою сіткою вікно. — Вони все знають, тому й не випускають! Минулого літа я ліквідував двох при-

бульців, і мене закрили тут! Бо портал пошкоджений! Це змова, Коулсе! Мене тут уб'ють!

— А що тебе більше лякає? — поцікавився хлопчина. — Смерть чи ув'язнення?

— А є різниця? — Астер позадкував від вікна, ховаючи голову в плечі. — А! Ти знову про смерть почнеш філософствувати? Нащо ти про неї думаєш?

— Просто так, — хлопець уважно розглядав долоні, немов намагався прочитати власне майбутнє. — Думаю як про звичне природне явище. Як про дощ або захід сонця.

— Це знов через ту втікачку? — Астер укотре зиркнув кудись за сітку на вікні й сів навпроти співрозмовника. Невеличке приміщення було заставлене іржавими ліжками, а через темні стіни й стелю воно здавалося ще тіснішим. Після кожної рясної зливи хвилясті кола в кутках ставали чіткішими, немов хтось кинув камені відчаю в озеро смутку.

— Не люблю, коли чогось не розумію, — Коулс ніяково знизав плечима й провів пальцем уздовж рубця на долоні.

— А що тобі не ясно? — Астер оглянув хлопця з ніг до голови, і його погляд знову затуманився. — Раптом вона також була прибульцем. Не думав про це?

— Щось я вже ні в чому не впевнений, — хлопець натягнув рукави широкого светра на долоні та відвернувся.

— То все ті таблетки й уколи, — схилившись, прошепотів Астер і знову рясно плюнув у долоні. — Я тепер гадаю, що гірше: провалити місію чи втратити клепку. Знаєш, що мене лякає найбільше? Ніхто не вірить, що ми на межі винищення! Ніхто не бачить, як усе змінилось! У нас є пістолети, літаки й ракети, але це не має ніякої сили! Прибульці вразливі тільки до людської слини! Бо в ній особливі ферменти! Можна вдушити навіть голими руками, якщо добре змастити!

— Угу, як тих двох грибників у лісі, — нагадав хлопець.

— Прибульців! — Астер підвищив голос. — А що мені було робити? Більше нічого б не подіяло! Вони ледь не знайшли моєї плазмоножі! Знаєш, якими сильними вони стали би після того? Навіть слина не допомогла б! — «космічний агент» вичікувально глянув на співрозмовника. — Чого ти мовчиш?

— Та от думаю: як добре, що я тут не сам, — ухильно відповів хлопець. — Хоч є з ким поговорити...

— Так! Я зразу побачив, що ти — людина! — Астер трохи полагіднішав. — Тому можу тобі довіряти. З довірою зараз дуже складно. Усі якісь дивні, бояться не того, чого треба!

Коулс у відповідь тільки стелів плечима, і Астер замовк. Хлопець скинув капці й знову влігся, підклавши руки під голову. Розмиті уривки спогадів про свіжу землю, живих мерців, оббиті тканиною труни та закривавлену плоть змішались у суцільний заплутаний клубок надірваних нервів. Усе це більше нагадувало дурні нереалізовані фантазії, ніж уламки пам'яті.

Астер сидів мовчки, не зводячи тоскного погляду із затягнутого сіткою вікна. Крізь шпарини у віконній рамі долинали приглушені вигуки та сміх пацієнтів, яким адміністрація психіатричної лікарні дозволяла гуляти у сквері. Виняток становили лише ці двоє, а вони ж, попри діагнози, теж були людьми й мріяли бодай про ковток свіжого повітря. І начхати на депресивний пейзаж: осіння мряка, оголені стовбури дерев, чорна багнюка повсюди. Та відчутти повноту розчарування заважали суворі лікарі зі своїми клятими листками призначень. Точніше, старанно підібрані ними дози медикаментів, які курсували в крові особливо важких пацієнтів...

— А ти розумний, — прошепотів Астер. — Навіть дивно, що тебе також утримують. Хіба що ти теж космічний агент під прикриттям.

— Хочу в тебе дещо запитати, — промовив Коулс, ніби не почув. Хотілося поділитись нав'язливими роздумами бодай із кимось. Навіть якщо поруч тільки самотній винищувач прибульців. — От що, на твою думку, страшніше: померти, ударившись об землю, чи отак падати кілька секунд? Потонути чи відчувати, як вода заповнює трахею і бронхи? Задихнутися чи усвідомити, що тебе поховали живцем? Розумієш різницю?

Астер терпляче чекав, поки Коулс виговориться. Потім ввічливо поцікавився:

— А хіба є різниця? Мертвий — він і є мертвий.

— Гаразд, не зважай, — Коулс заплющив очі, його тягнуло в сон. — Мабуть, ти не віриш, що я проклятий.

— Я вірю. Ти казав, — співчутливо протягнув Астер. — Але ж прокляття зникло?

— Я просто хотів усе виправити. Бажав спокою...

— Якщо мені вдасться втекти — я заберу тебе із собою, — підбадьорливо всміхнувся Астер. — На планету Шрюк-13. Там дуже затишно! Тихо й спокійно! Ну, якщо не чіпати зябликачиків. То що з тим прокляттям?

— Прокляття не зникло, — помовчавши, пояснив Коулс. — І та дівчина — частина прокляття. Її ж могли поховати живцем, так же? І якби вона прокинулася в труні, а не в морзі? Я тепер постійно про це думаю. Як би вона почувалася, ну, у тій труні? Думаю, зрозуміти, що ти ще жива, але вже похована — ще страшніше, ніж просто померти...

— Виходить, очухатись у морзі — найкращий варіант, — замислено насупився Астер.

Сон остаточно пропав, і хлопець розплющив очі. Сутінки без перешкод проникали крізь металеве мереживо на вікні, роблячи райдужки майже чорними.

— Звісно, найкращий. До речі, тобі відомо, що морги спершу призначалися для живих людей? — Коулс знову почав переказувати завчену напам'ять книжку. — У XVI столітті це було місце попереднього ув'язнення. А назва — морг — походить від лангедокського *morga* або ж від старофранцузького *morgue* й означає не що інше, як «виставка облич». Ти слухаєш?

Єдиний сусід по палаті повільно кивнув, здійнявши брову. Очевидно, він сгачнув того результату в лікуванні, коли здаден уже не просто слухати, а й розуміти більшість із почутого. Навіть попри те, що досі ув'язнений як тут, за решітками, так і у власній голові, у клітці нав'язливих думок. В обох випадках він змушений визирати в зовнішній світ і хоч-не-хоч прислухатися до інших людей, а не лише до себе. А зараз вибору точно не було. Та й будь-який співбесідник здавався кращим варіантом, ніж самотні монологи.

— У тому ж XVI столітті морг слугував за відділення у в'язницях, де охоронці вивчали й запам'ятовували обличчя новоприбулих ув'язнених, — провадив далі хлопець.

— Прямо як тут, — зауважив Астер і відкинувся на ліжку, спершись на лікті.

— Схоже, але я не про це, — зітхнув Коулс. — Дещо пізніше туди почали доставляти трупи невстановлених осіб, де відвідувачі могли їх оглядати й упізнавати.

— А можеш ближче до діла? — Астер нетерпляче засовався. — Коли морг став моргом?

— Не жени коней, зараз про все дізнаєшся, — збитий із думки, Коулс замислено потер кінчик носа, немов перевіряючи, чи той на своєму місці. — Отже, спершу це була оглядова. Тим часом страх, що тебе закопають живцем, поширювався світом, як епідемія, попри те що випадки поховання живих людей можна було порахувати на пальцях.

Хлопець скосував на співрозмовника. Той продовжував уважно слухати з виглядом мерця, у якого поступово відвісає щелепа.

— Уяви собі, як люди боялися! — Коулс пожвавішав, схопив книжку, розкрив на одній із двох десятків закладок і серйозним голосом зачитав: — «У 1772 році, щоб запобігти передчасному похованню, герцог Мекленбурзький запровадив відтермінування похорону на три доби після смерті. Невдовзі це поширилося й на інші країни. Ба більше, починаючи з другої половини XIX століття по всій Європі та в Північній Америці стали майструвати так звані безпечні труни, обладнані різними засобами порятунку для похованих живцем. Це і дзвоники над могилами, мотузка від яких тягнулась у труну, і труби, що вели під землю й давали змогу почути крики чи плач, і ще сила-силенна всіляких засобів, які допомагали подати сигнал чи навіть самостійно звернутися з могили».

— Розумно придумано, — видихнув Астер, який ловив кожне слово. — Але ж і коштувало, мабуть, недешево?

— «Одним з найвідоміших тафофобів¹ вважають Альфреда Нобеля. Цей страх він успадкував від батька — винахідника Еммануїла Нобеля, який сконструював одну з перших безпечних трун».

— Ось чому за класні винаходи дають Нобелівську премію! — радісно вигукнув Астер. — Тепер усе ясно. І хто ще боявся?

— «Британський письменник Вілкі Коллінз щовечора писав передсмертну записку, у якій просив будь-кого, хто її

¹ Тафофобія (від грец. *τάφος* — могила та *φόβος* — страх) — боязнь бути похованим живцем (тут і далі — примітки автора).

прочитає, упевнитися в смерті автора на випадок, якщо той уранці не прокинеться», — усміхаючись, продовжував хлопець.

— От невдаха, — Астер теж розтягнув губи в усмішці, показуючи залишки каріозних зубів.

— «А похорон відомого філософа Артура Шопенгауера супроводжував стійкий сморід зігнилої плоті, бо той заповідав вичекати щонайменше п'ять днів після його смерті, перш ніж закопувати».

Коулс обережно відклав книгу й розвів руками, немов розповів смішний анекдот, але співбесідник не розділив його веселощів.

— Але нащо тобі це все? — підозріло спитав Астер. — Ти теж помирав? Чи ще ні?

— Завідувач дав почитати, — хлопець кивнув на тумбу, де лежали ще дві пошарпані книжки з почорнілими від часу та вологи зрізами. — Каже, що то «одна з моїх потреб — вишуквати інформацію і пов'язувати між собою абстрактні факти». Мабуть, так і є, раз він каже.

— Тобі точно треба зі мною на Шрюк-13! — підсумував Астер. — Нам завжди потрібні розумні люди!

— А мені потрібні відповіді.

— То в цих книгах нема нічого про те, як вона могла потрапити до моргу живою? — насупився Астер.

— Є певні підозри, але варіантів забагато, а щоб підтвердити бодай один із них, поки що бракує інформації, — зітхнув Коулс, а тоді знову взяв із тумби іншу книгу, розгорнув на одній із закладок і зачитав: — «Наприклад, нарколепсія. Це захворювання нервової системи з порушенням активності, що характеризується раптовим засинанням, нерідко супроводжується паралічем тіла після опритомнення. Ката-